

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kérésekre visszajáró
 vagy megőrsítésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Prohászka és a kath. nagygyűlés.

A nyár elején a székesfejérvári püspöknek három művével szemben felmerült ismeretes incidens óta aggódott a magyarországi katolicizmus, hogy nem lesz-e vajjon ennek kihatása nagygyűléseink látogatottságára is, nem fog-e vajjon elmaradni az, ami eddig egy évtizeden át a legnagyobb vonzó erőt gyakorolta: *Prohászka beszéde?*

Örömmel értesülünk róla, hogy erre az aggodalomra nincs semmi ok. Ime a legauthenticusabb bizonyosság: Prohászka püspöknek a nagygyűlés elnökéhez intézett levele, mely a következőleg hangzik:

»Nagyméltóságú Gróf Ur!

Örömmel vettem Nagyméltóságod értesítését, hogy a kath. nagygyűlés ez év nov. hónapjában fog megtartatni s megtiszteltetésnek a felszólítást, hogy azon előadás megtartása által is részt vegyek. A kath. nagygyűléseket a kath. öntudatébresztés kiváló eszközeinek nézem, melyek a buzgókba lelket öntenek, a tértleneknek meg legalább nyugalmat zavarják. Büns nyugalmat zavarni is érdem; de a tevékeny hívekbe lelket önteni s a köztudatot ébren tartani s azt a gyakorlati munkába belevinni elsőrendű szükséglet is, főleg minálunk. Legyen tehát Isten áldása a kath. nagygyűlést előkészítő munkálato-
 kon, hogy a nagygyűlés maga leteltyésében s kihatásaiban az eddigiekhez méltó legyen.

Fogadja méltóságod mély tisztelem nyilváníthatását.

Székesfejérvár, 1911. aug. 21.

Prohászka Ottokár.

A XI. Katholikus Nagygyűlés előkészítő bizottsága, melynek tagjai Zsembery István dr, Gieswein Sándor dr az Országos Katholikus Szövetség alelnökei, Hindy Zoltán igazgató, Mihályfi Akos dr, Ernszt Sándor dr, Szebeny Antal dr ülést tartott, melyen megállapították a főkérendő diszelnökök névsorát, a nagygyűlés jelvényét, az első nap programját. A nagygyűlés egyházi szónokai lesznek: *Csernoch János dr kalocsai érsek, Prohászka Ottokár dr székesfejérvári püspök, Glattfelder Gyula dr csanádi püspök, Gieswein Sándor dr praelátus kanonok, P. Entykay Antal ferencrendi háztönök, Mikos János gróf főesperes.*

Itt említjük meg, hogy a kongresszus előkészítő bizottsága a diszelnökök közé megválasztotta dr *Belopotoczky Kálmán* felsz. püspö-

köt, a váradai káptalan nagyprépostját, ki a neki felajánlott diszelnökséget elfogadta s a nagygyűlés költségeinek fedezésére 200 koronát küldött.

A szatmári gazdaggyűlés.

A ma tartandó szatmári gazdaggyűlés a folyó év egyik legérdekesebb és legjelentősebb gazdaságpolitikai eseménye lesz, különösen azon kérdések miatt, amelyek ez alkalommal ott napirendre kerülnek. Maga a hivatalos program is sokat ígér. Azonban híre jár, hogy e gyűlésen programon kívül is több oly fontos dolog kerül szőnyegre, amely gazdaságpolitikai életünkre felvillanyozó hatással lesz.

Van ugyanis a magyarnak egy barátságtalan szomszédja, akivel szerződéses viszonyban van, de aki az írott szerződés dacára unos-untalan olyan követelésekkel áll elő, aminek teljesítése végzetes volna a magyar mezőgazdaságra nézve. Ez a barátságtalan szomszéd Ausztria, amelynek a magyar mezőgazdaságot károsító követeléseivel állandóan forrongásban tartják a magyar gazdaközönseget. Ma már eljutottunk odáig, hogy legalább a törvényhozás és a kormány méltányolja annyira, amennyire a gazdasági társadalmi törekvéseket és ime mikor már egy nehézségen keresztül gázolnak a gazdák, akkor újabb nehézség támad boldogulásuk előtt azokban a meg nem indokoltatott kívánságokban, amelyekben Ausztriától van részünk.

A szatmári gazdaggyűlés tehát nem valami békés hangulatban ül össze. Forrongás mutatkozik egész vonalon, nemcsak a belső viszonyok készítelik erős védelmi harcra a magyar gazdákat, hanem külső események is. Óriási terheket kénytelen viselni a magyar gazda s ennek ellenében igen nagy mértékben nélkülözi a boldogulás minden feltételét.

Sokak előtt feltűnhetett már az, hogy az utóbbi időben a gazdaggyűlések mennyire népesek. Pedig hát a terményárak elég nagy mértékben emelkedtek, a felszínen gondolkozó ember azt hihetné, hogy a magyar gazdaközönség boldogulásának szilárd alapköveit már lerakták. Ezek dacára azt látjuk, ahova nézünk, hogy mindenütt elégedetlenség van s a magyar mezőgazdaságot korántsem mondhatjuk virulónak, a magyar gazda hely-

zetét rózsásnak. A gazdaggyűlések népes voltát eléggé megmagyarázza ez a körülmény, de magyarázatául szolgálhat annak is, miért erősödik nap-nap után jobban a gazdák összetartása, miért alakult ki egységesebbé nap-nap után a gazdaközvélemény.

Szatmárnémetiben is népes gazdaggyűlésre számíthatunk. A mezőgazdasági vámvédelemben szerzett előnyöket mindenképpen meg kell védelmeznünk a magyar gazdáknak, amit azonban csak úgy érhetnek el, hogy az egész ország gazdaközönsege kéréselhetetlen egyhangúsággal tiltakozik minden oly törekvés ellen, mely a hamis szociálpolitika mezébe öltöztetve csökkenteni akarja a mezőgazdasági termelés értékét. Az ország érdekében szükséges ez az egyhangu állásfoglalás, bizonyára maga is sokakat vonz el Szatmárra, ahol a vármegyei gazdasági egyesület jubiláris ünnepe és nagyszabású mezőgazdasági és ipari kiállítása a rendnél díszesebb keretben kölcsönöz a Magyar Gazdaszövetség nagygyűlésének.

Szóba kerül ezenkívül a szatmári gyűlésen a város és falu egymáshoz való viszonya s az erről szóló előadás is bizonyára egyhangú tiltakozás lesz az ellen, hogy a falvak mezőgazdasági foglalkozást üző népességét ne engedjük kiszolgáltatni a kapzsi városi politikának. Szóba fog kerülni a parlament viszonya a magyar mezőgazdasághoz és a gazdaggyűlés bizonyára kellő mértékben eltalálja azt a hangot, amelylyel kifejezésre akarja juttatni, hogy a nemzet törvényhozóinak mennyire kötelességük a magyar mezőgazdaság érdekeivel való törődés. Szó lesz a szatmári gyűlésen a bérlő szervezetekről is, a demokratikus birtokpolitika e kétségtelenül nagy jövőre hivatott eszközeiről, amelyek földhöz juttatják a földéhes népet anélkül, hogy a tulajdonjog szentségét megsértenék.

A szatmári gazdaggyűlés semmi tekintetben nem fog elmaradni az idei országos gazdakongresszustól és a kecskeméti gazdanagygyűléstől, amelyeken közvetlenül tapasztalhatták a magyar gazdák, hogy az egységes gazdaközvéleményt mennyire respektálja nem csak a kormány, de mindenki aki a nemzeti érdekeket szíven viseli.

20 százalékkal olcsóbb uri ruha beszerzési forrás.

Ha finom szövetből készült divatos és modern szabású ruhát szeret viselni olcsón, sétáljon el

Darabont Gyula előnyösen ismert uri szabó divattermébe, Páris-u. 12. sz. alá, vagy hívja fel 980 sz. telefont,

mert azért van mellékutcában ez a különben teljesen modernül berendezett divatterem, hogy vevőit olcsón és jól szolgálhassa ki. Dus rakta-
 ramba megérkeztek a legjobb gyártmányú angol, francia, skót és hazai szövetek, double felöltő és divat mellénykeimék berendezkedésem olyan, hogy a legkényesebb izlést is kielégíthetem. Műhelyemet és mintáimat bárki vételkényszer nélkül megtekintheti. **Elsőrendű munkások.** Vidékre mintát küldök, esetleg egy jól álló viselt öltöny beküldése elég, erről ujjat készítek. Hitelképes egyéneknek és tisztviselőknak részletre is.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, szeptember 27.

Kabos Ferenc alelnök negyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

Felolvassák és hitelesítették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja Komárom, Szombathely városok, a Zentai Függetlenségi Kör, Kismartos község kérvényeit az általános egyenlő és titkos választójog mellett és a katonai javaslatok ellen.

A kérvények hovatalása tekintetében az einöki előterjesztéssel szemben Justh János ellenindítványt terjeszt elő minden egyes esetben, amelyre az ellenzék névszerinti szavazást és annak a következő ülésre való halasztását kéri.

Elnök ebben az értelemben rendelkezik. Bemutatja továbbá Vas megye feliratát a képviselőház jelenlegi tanácskozási módja ellen és Sopron város feliratát az egyesülési jog törvénybe iktatása tárgyában. A kérvényi bizottsághoz kívánja utaltatni.

Justh János bemutatja ellenindítványát, melyekre nézve az ellenzék névszerinti szavazást és annak a következő ülésre való halasztását kéri.

Elnök így rendelkezik.

Következett ezután az interpellációs könyv felolvasása, melybe a régieken kívül a következő újabb interpellációk vannak bejegyezve:

1. **Polónyi** Dezső sürgős interpellációja a horvát politikai viszonyok tárgyában a miniszterelnökhöz.

2. **Jaczkó** Pál, az érmelléki gazdák segélyezése tárgyában, a földmívelésügyi miniszterhez.

Elnök jelenti, hogy Székely Ferenc igazságügyminiszter válaszolni kíván Ráth Endre multkori interpellációjára, azért a Ház fél 1 órakor térjen át az interpellációkra, s először Polónyi Dezsőnek adja meg a szót, aki interpellációját sürgősnek jelezte. (Helyeslés.)

Lukács László pénzügyminiszter a Ház elé terjeszti az országos földadóbizottság eddigi eljárásáról szóló jelentést.

Következett a napirend első pontja:

A **Ráth** Endre indítványának indoklása.

Ráth Endre: Indítványának az a célja, hogy a miniszterek 30 napon belül feleljenek az interpellációkra. Nincsen házszabálymódosító szándéka.

Felkiáltások jobbról: Ahá! Ahá!

Farkas Pál: Attól félnek ugye? (Nagy zaj.)

Ráth Endre: Csak azt kívánja elérni, hogy a Ház a miniszterekkel is tartassa meg a házszabályokat. A kormány nem respektálja az interpellációs jogot. Nagyon fontos kérdések maradnak válasz nélkül és ez sérti a Ház méltóságát.

Felkiáltások jobbról: A névszerinti szavazás! (Zaj.)

Ráth Endre: Nagyon kitűnő dolog az, hogy nap-nap után olvasható legyen a megholt képviselők interpellációja.

Polónyi Géza: Hiszen kötelességük volna felelni. (Óriási zaj.)

Ráth Endre: Nem érti, hogy a tárgyi'ag már elintézte t interpellációkra sem adják meg a végleges választ? Az ellenzék mindig komoly és nagy dolgokban interpellált s hogy ezt leszögezzé, idéz a választvó interpellációkból. Ez bizonyítja a legjobban, hogy nem az ellenzék akasztja meg a parlamenti munkát. (Nagy zaj.)

A miniszterelnök hátrafordul.

Ráth Endre halgat.

Elnök: Tessék folytatni.

Ráth Endre: En a miniszterelnök ur elejéhez kívánok beszélni. (Zajos derűtség minden oldalon.)

Elnök: A képviselő urnak nincs joga képviselőtársainak magatartását kritizálni. (Helyeslés)

Ráth Endre: Alkotmánybiztosítékainkról bebizonyult, hogy az mind fikció. Most megint egy jogtól akarnak megfosztani bennünket. A miniszterelnöknek, aki több más tárcát is betölt, kétség kívül neheze volna 49 interpellációra válaszolni. Kéri indítványának elfogadását. (Eljenzés, taps a baloldalon.)

Házszabályrevízió?

Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Nem vonja kétségbe az ellenzék jogát az interpelláláshoz, de úgy látja, hogy nálunk az interpellálás lehetősége tultengésben van. Sokszor másfél óras beszédekben interpellálóak lényegtelen kérdésekben. (Ugy van! Ugy van! a jobb oldalon. Zajos ellentmondások balról.) Az ellenzék is konstatálja, hogy sok interpelláció időközben tárgytalanná vált, sok kérdésben pedig megadatott a válasz. Itt a képviselő ur felolvasta azokat az interpellációkat, melyekre még nem adatott válasz úgy ő felolvashatja azokat, melyekre már most kijelenti, hogy nem fog válaszolni. (Zaj a baloldalon. Ez az alkotmányosság? Helyeslés a jobboldalon.) Az indítvány szelleme az alkotmányosság szempontjából nem eszik kifogás alá, de mégis ellenzi azt, mert az ellenzék indítvány alakjában terjesztette a Ház elé. (Zaj a baloldalon.) Ez maga házszabályrevízió!

Óriási zajban tört ki erre a baloldal. Hoch! Hoch! kiáltások! Az elnök folyton csenget, de a rend nem akar helyreállni. Batthyány, Justh János, Polónyi Géza felállva kiabálnak.

A miniszterelnök végre szóhoz jutván azzal fejezi be beszédét, hogy a házszabályokkal való visszaélés az, amit az ellenzék művel a házszabályokkal. O megtette kötelességét, de hogyan fog az ellenzék beszámolni az országnak azzal a nagy kárral, melyet a parlament működésének megakadályozásával az országnak okozott. (Eljenzés és taps a jobboldalon.)

Viharos jelenet.

Erre ismét kitört a lármá az ellenzéken. Batthyány Tivadar, Batthyány Pál, Sümegi Vilmos felállva, a padokat verve kiátkoztak: Rendre! Rendre! Elnök folyton csenget, de a rendet alig tudja helyreállítani. A nagy zajban áll fel Ráth Endre, aki félreértett szavainak helyreigazítása címén kíván beszélni. Megismétli, hogy indítványa nem célozta a házszabályok módosítását. A miniszterelnök ur félreértette őt. Óriási zajban beszél folyton, miközben két ízben elnöki figyelemztetésben is volt része, mert eltért a felszólalás keretétől.

E közben feláll **Polónyi** Géza, ki a házszabályok 215. szakasza értelmében kér szót. A jobb oldal óriási lármával fogadja. Itt van Polónyi! kiáltják a jobb oldalon! Eláll! Ne beszéljen! Nem vagyunk kíváncsiak magára! A zaj csillapultával végre szóhoz jut Polónyi. Kifogásolja és egyszersmind visszautasítja, hogy a miniszterelnök az egész ellenzékre azt mondta, hogy az visszaél a házszabályokkal. Erre megint kitört a zaj. Felkiáltások a jobboldalon: Igaza van! Ugy van! Hoch! Hoch! kiáltások balról.

Elnök: Az a felfogása, hogy egyes pártok pártpolitikai magatartására vonatkozó kritikát, senki magára nézve nem tarthatja sértőnek. (Jgaz! ugy van! jobbról.)

Polónyi Géza kijelenti, hogy nem tartozik egy párthoz sem, de az, amit a miniszterelnök ur mondott rágalom és megvádolása az elnökségnek is.

Elnök: További vitának nincs helye. Következik a szavazás.

A többség elveti Ráth Endre indítványát.

Elnök: Következik a tegnapi mára maradt névszerinti szavazás . . .

Felkiáltások: Itt a visszaélés! Erről beszélt a miniszterelnök.

A többség nagy része elhagyja helyét.

Az elnök elrendeli a névszerinti szavazást, a mely azután teljes csöndben folyik.

Névszerinti szavazások után **Székely** Ferenc válaszolt.

Ráth Endre minapi interpellációjára, kijelenti, hogy a birói állások nagy része már be van töltve, a többi állásra a miniszterium-

nak szüksége van, azonban ezek betöltése is meg fog történni.

Polónyi Dezső a bán dolgában interpellál.

Az ülés vége 2 órakor.

A drágaság ellen.

A közéletmezési bizottság ülése.

A mindjobban elviselhetetlenné váló általános drágaság folytán Nagyvárad városa ezéltt 3 évvel megalakította a lakás és élelmiszeri bizottságot **Gerő** Armin főkapitány elnöklete alatt, azonban a bizottság eddigi működésének semmi figyelemreméltó eredménye nincs és pedig nem azért, mintha a bizottság nem igyekezett volna hivatásának megfelelően, hanem azon egyszerű okból, mert a városi tanács nem veszi komolyan a szakbizottságot. Mint csupán véleményező bizottság több ízben terjesztett a tanács elé véleményt, javaslatot, de azok a tanács által figyelmen kívül hagyattak.

A szakbizottság tegnapi ülésén szóba is került ez a dolog s a bizottság tagjai kifejezést is adtak ez irányú véleményüknek.

Gerő Armin elnöklete alatt jelen voltak: dr Moskovits József, dr Agoston Péter, Réz Mihály, Weisz Lajos, Fried Ferenc, Löwenstein Zsigmond, dr Nemes Áron, Jelinek Ferenc, Popper József, Pásztor Ede, dr Barna Armin, dr Váradi Ödön dr Nemes Áron, Balogh Döme, Horváth Géza, Kellner György m. kir. főállatorvos, Kovács Kálmán és Egely Alajos jegyző.

A mai árak.

Az ülés elején **Horváth** Géza tb. rendőralkapitány, mint vásárbiztos előterjesztette a mostani piaci élelmiszer árakat. E szerint tegnapelőtt, szeptember 26-án Nagyváradon a marhahús ára volt kilónként 160—172 fillér, emelkedett július óta 8 fillérrel, a növedék marhahús 180 fillér, borjúhús 200—240 fillér, sertéshús 192—240 fillér, július óta emelkedés 20 fillér, szalonna 200—240 f., háj 220—260 f., emelkedés 20 f., zsír 240 f., emelkedés 40 fill., kenyér 34—36 fillér, július óta olcsóbb lett; — a tej literje 24—26 f., de nincs elég kínálat. A tejföl, túró stb. árában szintén emelkedés van, a zöldségnekeműek ára igen magas, a burgonya kilója 10 fillér.

Gondoskodják a város élelmiszerekről.

Gerő Armin főkapitány a termények drágaságát a szárazságban látja, a növényzet kiszült. Lehet-e a drágaság csökkentésére valamit tenni, vagy inkább a jövőre nézve kisérleljen meg megfelelő intézkedéseket a bizottság, különösen a szegény emberek legszükségesebb élelmiszereire nézve. Csikszentmártonból a főszolgabírótól levelet kapott, hogy mi itt a burgonya ára s volna-e itt vállalkozó nagyobb mennyiség szállítására. Erdélyben ugyanis bő esők voltak s így jótermés lett kukoricából, burgonyából stb. Meg kellene ragadni az alkalmat, hogy burgonyát, paszulyt stb. nagymennyiségben vásárolna a város s a szegénynek olcsón adná. Azt hiszi, hogy burgonyáról legjobban lehetne így gondoskodni.

Weisz Lajos látja, hogy a bizottság véleményét semmibe sem veszi a tanács. Indítványozták, hogy a városi földeket konyhakezlesztet céljaira adja bérbe a város, de nem tette a tanács. Javasolni kellene, hogy a szőlőtelepet adják ki e célra.

Löwenstein Zsigmond indítványozza, hogy a bizottság elnöke figyelemztesse az élelmiszer kereskedőket, hogy tölire szerezzék be a szükséges élelmiszereket. Ha nem teszik, a város közvetlenül gondoskodják ez irányban.

Fried Ferenc azt óhajtja és csak így vár sikert a bizottság működésétől, ha javaslatait

közvetlen a törvényhatóság elé vihetné, mert a tanácstól semmit sem vár.

Gerő Armin egy közlélmézési hivatal szervezését látná szükségesnek. Most azonban az adott helyzetben kell valamit tenni.

Réz Mihály ellenzi, hogy a kereskedőket hívják fel, mert akkor ezek csak drágán adják el az élelmiszereket.

Dr Moskovits József látja, hogy a tanács mindég ellene tesz a bizottság javaslatainak. Helyén való lett volna, hogy most a bizottságba a polgármestert is meghívták volna. A tejjelátás kérdésében is, a bizottság véleménye dacára emelték a tejvámját. Az ilyen elkedvetleníti a bizottság tagjait. A jövőre kell üdvös intézkedéseket tenni. Fel kell állítani a vásárcsarnokot, hogy a környékről ne Budapestre vigyék az élelmiszereket. Vigyék ki a tanácsnál, hogy a főispánt hatalmazzák fel, miszerint akkor válaszoljon be élelmiszert, mikor annak szükségét látja.

A szakbizottság javaslatként azt terjeszti a tanács elé, hogy tekintettel a közelgő télre és nagy drágaságra, gondoskodják, hogy Erdélyből megfelelő mennyiségű élelmiszer a közönség rendelkezésére álljon.

A város tejjelátása.

Gerő Armin elnök bemutatja a tanács átiratát, amely szerint a tejjelátásról szóló memorandumát a bizottságnak azzal küldte vissza, hogy a tej házi kezelésére részve dolgozzon ki szabályzatot.

Hosszabb vita folyt afelett, hogy a szabályzat elkészítése a tanács feladata, azonban ha a bizottság nem készíti el a szabályzatot, az esetben ismét elalszik az ügy.

Kellner György főállatorvos megütöközött hallja, hogy itt 26 fillér egy liter tej. Aradon sokkal olcsóbb, mert ott tejszarnok van. Temesvárott pláne házi kezelésben van a tej ellátás és ez teljesen bevált. Ez alapon oldják meg itt is a kérdést.

A bizottság Temesvártól beszerzi a tejjelátásiól szóló szabályzatot s ennek alapján tesz eleget a tanács felhívásának.

A lómeszárszék felállítás.

Stolcz Henrik engedélyt kért, hogy Nagyváradon lómeszárszékkeket állíthasson s erre 6 évi kizárólagosságot kér. A tanács véleményezés céljából kiadta a kérvényt a szakbizottságnak.

Kovács Kálmán állatorvos hosszasan ismerteti a lóhúsok, mint élelmi cikkek használatát. Budapesten 32 lómeszárszék van. Ott a város házi kezelésben tartja a lóhús vágását és eladását. Szerinte a lóhús igen jó, élvezetere alkalmas, csak az ellenszenv tart vissza sokakat annak élvezetétől. A szegény népnek szíksége van rá, mert olcsó. A monopoliumot azonban ellenezik, de 6 év ugyis kevés idő. Azon határozati javaslatot terjeszti elő, hogy a tanács hasson oda, miszerint a lómeszárszékkeket mielőbb állíttassanak fel.

Dr Agoston Péter sokszor evett lóhúst; az igen jó, s város élelmézési szempontból fontos. *Banketteket* kell rendezni a lóhús elleni ellenszenv leküzdésére (!) A monopoliumot is megadja, de viszont kötelezzék a vállalkozót arra, hogy hat évig fentartja a lómeszárszékkeket. Csak hosszabb idő alatt lehet az ellenszenvet leküzdni. Ha meglesz a lómeszárszék, ő is szokszor fogja azt igénybe venni.

Balogh Döme csak városi kezelésben fogadja el a lómeszárszék felállítását, mert lóvágóhid kell s a szigorú vizsgálat így vihető csupán keresztül.

Weisz Lajos szerint a város nem jó ilyen üzletek kezelésére.

Kellner György főállatorvos szólalt ezután fel. Aradon ellenezte a lómeszárszékkeket felállítását s ezen dönt meg a kérdés. Szükség van-e a lómeszárszékkekre? Van-e itt elég gyári munkás, mert ezek a lóhús fogyasztói. Ha van, akkor a monopoliumnak nincs helye, hanem a város vegye a kezébe a dolgot. Ezután szakszerűleg kifejti, hogy a lóvágásnál sokkal szigorubb az eljárás, mint más állatnál s okvetlen szükséges a lóvágóhid. Csak az új vágóhiddal kapcsolatosan lehet ezt a dolgot meg-

oldani. Es pedig városi kezelésben, mert csak így lehet kellőleg ellenőrizni. Temesvárott, Győrben is házi kezelésben van a lóhús vágás és kimérés.

A szakbizottság a kérvény teljesítését javasolja, de függőleg a lóvágóhid felállításával. Ezzel véget ért az ülés.

A szentjobbi zárdaiskola megáldása.

Szentjobb ünnepe.

Zászlódiszbe öltözött tegnap Szentjobb községe és méltán: Szent Vince leányai átvették a dr *Fraknói Vilmos* v. püspök által alapított, részben még *Bunyitay Vince* prelátus adományából vásárolt telken épített zárdát és a leányiskola vezetését s ezzel a magyarság és katolicizmus ősi bástyája, Szentjobb község és környéke egy új, jövőben csak erősödő s áldásos hatást az emberek szívében éreztetni hivatott vallás-erkölcsi és kulturális intézménnyel gazdagodott.

Szent Vince halálának 251. évfordulóján adta át ez intézményt nemes hivatásának dr *Lányi József* tinnini püspök. Szent Vince szelleme bevonult Szentjobb község lakosai közé s Fraknói püspök bőkezűségéből áldásait hinti a tegnapi naptól kezdve a történelmi multjára, annyi vihar közt megőrzött magyar és katolikus jellegre méltán büszke községben.

A lélekemelő ünnepélyen jelen voltak:

Lányi József felszentelt püspök, Kovásznay Marcell székelyhídi főszolgabíró, Kiss István segédintézményelő, Rózemberszky Gyula kiérd. esperes, Brósztel Lajos esperes, Gahér Mihály széplaki, Jávor István bodnosi, Molnár János szentjobbi plébánosok, Székely Sándor és dr Krüger Aladár a kegyuraság képviselőiben, Noviczky József, Hoóz Szilveszter, Holló József ref. lelkész, Hegedüs István jegyző, Kacsora Károly, Klár Antal, a községi előjáróság, az iskolaszék tagjai és sok száz főre menő közönség a községből és vidékéről.

Az ünnepély a szentjobbi plébánia-templomban kezdődött a Szentlélek segélyül hívása mellett. Innen a papság és a hívek körében, templomi zászlók alatt vonultak a zárdához. Itt dr *Lányi József* felszentelt püspök megáldotta a zárdát, az iskolát és a kápolnát; mindenik teljesen felszerelve várta ez ünnepélyes pillanatot s minden egyes felszerelési tárgy Fraknói Vilmos püspök bőkezűségét dicséri. A megáldási szertartás után dr *Lányi József* püspök az udvaron fölállított szószékre ment s az egybegyűlt hívek előtt megindítóan szép szavakkal fejtegette a nap jelentőségét. Ismertette páli Szent Vince élete kapcsán az irtalmas nővérek hivatását, rámutatott áldásos működésükre és arra, milyen nagy szerep vár rájuk, Fraknói püspök és Bunyitay Vince nemes bőkezűségéből a község életében. A mély gondolatokban bővelkedő, mégis a hallgatóság gondolatvilágának szánt beszéd a hívekre nagyhatást tett; sokan könnyeiket sem tudták visszatartani. Eonél szebben, méltóbban nem lehetett volna Szent Vince leányait Szentjobbra bevezetni.

Prédikáció után Lányi püspök teljes segédlet mellett, szent misét mondott az ujonnan megáldott kápolnában; mise után Te Deum volt, befejezésül pedig a Himnuszt énekelte az egész közönség.

A szertartás végeztével a szentjobbi iskolás leányok nevében *Dinós Erzsébet* és *Szilágyi Erzsébet* köszöntötték a püspököt, aki megköszönte a megemlékezést s a kis leánykák

közt olvasókat, érmeket és szentképeket osztott ki a nap emlékezetére.

Ezután átvonultak a zárdáépületből a plébániára, ahol Lányi püspök tisztelgő küldöttségeket fogadott.

Először a kerületi papság tisztelgett *Rózemberszky Gyula* kiérdemesült esperes vezetésével, azután a katolikus iskolaszék *Jaricza József*, a községi előjáróság *Kubola András* bíró vezetésével, majd az apácák, végül a kegyurasági uradalom.

Délben a társaság *Molnár János* plébános vendégszerető házában volt szívesen látott vendége. Az első felkőszöntőt dr *Lányi József* püspök mondotta. Megkapó szavakkal emlékezett meg gróf *Széchenyi Miklós* megyés püspökről, akit mint igazi, Jézus szíve szerinti főpapot, az apostolok fentől lelkű, méltó utódját tanult megismerni. Az első megemlékezést a megyés püspök fenkölt személyének szenteli. Majd az éljenzés lecsillapulta után a zárdaiskola alapítóról emlékezett meg. Bunyitay prelátus, mikor Szentjobbról távozott, 2000 koronát adott megtakarított pénzéből a zárdá céljaira. A nagy eszmét Bunyitay nemeslelkű barátja, Fraknói Vilmos püspök váltotta valóra, aki fölemelte a vallásosságnak és a hazának ezt az őrtornyát. Mindketten diszei a a magyar egyháznak, tudományának, a váradai káptalannak.

Mindkettőnek lelkében ott vannak a szerető édes anya nevelésének hatásai. Azok a benyomások, amelyeket az anyai nevelésből kap valaki, az egész életre szólóan. Ezeket megcsontítani lehet, eltörölni nem, mintahogy az ókori remekeket meglehetett csontítani, de szépségüket elvenni nem lehetett. Az édes anya vallásos nevelése a legnagyobb kincs, mert vallás nélkül nincs erkölcs. Akik a vallás nélküli nevelést hirdetik, közönséges hazug szatócsok. E zárdaiskola alapítója a vallás-erkölcsi nevelésnek emelte bástyát; poharát dr *Fraknói Vilmosra* és *Bunyitay Vincé* egészségére emeli. (Éljenzés.)

Végül a szentjobbi plébánosra, Molnár Jánosra emelte poharát, aki új segítő társakat kapott Szent Vince leányaiban. Isten áldását kérte Lányi püspök Molnár plébánosra, édes anyjára és nővérére. (Éljenzés.)

Molnár János válaszában arra célzott, hogy a kulturát Krisztustól elválasztani nem lehet; ime Fraknói püspök mikor iskolát épített, kápolnát is alapított melléje. Ezt a krisztusi kultúrát kívánja munkálni. A gondolatokban gazdag, frappáns beszéd nagy hatást gyakorolt.

Kiss István Lányi püspökre, dr *Krüger Aladár* Kovásznay Marcell főszolgabíróra és Kiss István tanfelügyelőre, Kovásznay Marcell az új iskola jövőjére, amely alapítójára és Lányi püspökre emelt poharát, *Brósztel Lajos* a kerületi papság képviselőiben köszöntötte fel Lányi püspököt, kívánva, hogy hasonló alkalmakkor minél többször keresse föl a kerületet, *Kovácsnay Marcell* dr *Krüger Aladár*t, *Székely Sándor* a község jelenlévő képviselőit, *Jaricov András* iskolaszéki elnök a nővéreket éltették hatásos tözokban.

Az ünnepélyről távirailag üdvözölték gróf *Széchenyi Miklós* megyés püspököt, dr *Fraknói Vilmos* v. püspök, szentjobbi apátot és *Bunyitay Vincé* pápai prelátust.

Finom női szabóság!

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy egy elsőrendű modern szabász vezetése alatt finom női szabóságot rendeztem be.

Tisztelettel

FLEGMAN

divatháza.

Bémer-tér.

Alapított 1888.

A zsidók és a katonaság.

A honvédelmi miniszter folyóiratából.

Ismeretes dolog, hogy zsidó polgártársaink nem valami nagy előszeretettel tanúsítanak a katonáskodás iránt. Ebből magyarázható az az igyekezetük, hogy szabadulni óhajtanak a katonáskodás alól, sokszor még anyakönyvhamisítás útján is. Ebből érthető gyűlöletük a militarizmus ellen, éretlen szociológusainak folytonos izgatása a véderő ellen, valamint ugynevezett »mi tudós«-aiknak a páholyokból is támogatott törekvése, mely a magyar nemzet történelméből kiküszöbölni igyekszik a csaták emlegetését sokszor még a történet meghamisítása árán is. Ősi harci dicsőség, nemzeti tradíció mind lelkisínyelt dolog előttük, a történelmi materializmus hívei előtt.

A zsidóknak a katonáskodásról való fel-fogását élénken világítja meg a *honvédelmi miniszter* kiadásában megjelenő *Magyar Katona* Kézlöny most érkezett szeptemberi számának egyik érdekes közleménye.

Ez a cikk Oroszország hadi készülődéseiről reterál. Oroszország ugyanis konfliktusban van Kínával s a háború attól függ, hogy Japán melyik fél mellé áll.

Az oroszországi hadikészülődések között szó van arról a javaslatról is, hogy a zsidók személyes védkötelezettség helyett fizessenek hadi adót.

Hogy miért nem akarják az oroszok, hogy hadseregükben a zsidók szolgáljanak, annak is meg van a maga fontos oka.

Ugyanis az egyik kiewi ujság, a »Kijewlanin« szerint a sorozásra köteles zsidók egy része nem jelenik meg, akik pedig megjelennek, azok testileg alkalmatlanok. Ugyanezen folyóirat közli Martynow tábornoknak az orosz-japán háborúban szerzett tapasztalatait. Ezek szerint a zsidók — ritka kivétellel — testi gyengeségük és gyávaságuk miatt hadiszolgálatra alkalmatlan elem voltak. Elettük biztosítása céljából a legkülönbözőbb állásokat szereztek meg maguknak parancsnokságoknál és törzseknel, ha pedig nem sikerült ily állásba bejutniok, akkor betegséget színeltek, sőt még büntetkekre is képesek voltak, csak hogy a harcoló állományból kikerüljenek.

A »Russkij Invalid« e kérdésre csak azt a száraz, de sokat mondó tényt közli, hogy a Mandzsuriában működött hadseregben jelen volt 18.000 zsidó közül 12.000 került japán fogságba. A fogságban pedig sokan a japánoknak fizetett kémeivé lettek.

Az 1874—1884 ig terjedő időszakban a védkötelezés zsidók 31 százaléka vonta ki magát a katonai szolgálat alól. Ma már a százalék-szám 42-re emelkedett.

Ezekhez a hivatalos adatokhoz bővebb kommentár felesleges és ennek alapján minálunk is sok minden éthetvé válik, még az is, miért van a zsidók közt olyan sok anarchista hajlandóság, minden állami, társadalmi és erkölcsi rendnek esküdt ellensége.

Pedig ha ezeket a destruktív elemeket kivetnék maguk közül, vagy megtagadnák velük a szolidaritást a többi békésen munkálkodó másokat nem izgató, mások hitét, Istenét nem ócsárló zsidókkal szépen megferne e hazának minden polgára.

Czipő, kalap, harisnya és fehérnemű
legjobban és legolcsóbban

REICHARD áruhaza
czégnél, Fő-utca szerezhetők ba.
Gymnasium, Reál és Polgári
iskolai diák sapkák.
TORNACZIPŐK.

115

UJDONSÁGOK.

Koncert Kecskeméért.

A kecskeméti földrengés kárvallottjainak javára rendezendő koncert, amely október hó 8-án a Fekete Sas Vigadó termeiben gyűjti össze egész Nagyvárad uri publikumát, nagy lépésekkel közeledik a teljes előkészülethez.

A színház elsőrangú tagjai Sik Rezső rendező és Kovács Mihály karnagy vezetésével minden nap próbákat tartanak, hogy a hangversenydelutánon precíz és szép előadással lepjék meg a közönséget. F. Károlyi Leona egy ciklus gyönyörű magyar dallal, Zsigmond Anna és Horváth Mici pompás kuplékkal, Kabos Gyula és Gózon Gyula ügyes aktuális stancákkal, Szentgyörgyi Mártha Farkas Imre versekkel, Polgár Mariska verses prólózsussal, Baktay József, Báthory Elza, Miskey József és Medgyaszay Jenő, Farkas Imre Kiskadét című egyfelvonásos operettjének szerepeivel nyújtanak magas művelvézetet a hallgató közönségnek.

Eseménye lesz a hangversenynek a »János Vitéz« nagy nevű szerzőjének Kacsóh Pongrácnak részvétele, aki igen érdekes dolgokat fog csevegő modorban előadni a magyar zenéről. Kacsóh Pongrác egyike a legértékesebb magyar komponistáknak, természetesen tehát, ha kettős súlylyal bír minden ötlet és megfigyelés, amit témája keretében előad.

Másik szenzációja a műsoraak Farkas Imre közreműködése. Farkas Imre nemcsak divatos, de igazi egyéniségtől duzzadó poéta, aki egyike a stílusok és hangulatok legfinomabb lelkű megérzőinek. Az operett játékot fogja zongorán kíséreni. A hangverseny illusztris vendégei iránt már most rendkívüli az érdeklődés.

A jegyek előre Siket Andor főispáni titkár-nál, Huzella M. diszműáru és Vidor Manó könyvkereskedő cég Rákóczi-uti üzletében foglalhatóak le.

Araik: Páho'y 30 kor., páholy ülés 8 kor., földszinti zsölle ülés I—II. sor 10 kor., III—IV. sor 8 kor., V—VII sor 6 kor., VII—VIII. sor 5 kor., kórszék I—IV. sor 4 kor., V—VIII. sor 3 kor., támlásszék 2 kor., erkély ülés I. sor 2 ko., többi sorok 1 korona 50 fillér, állóhely 1 korona.

* **Választások a jogakadémián.** A hagyományoknak megfelelőleg történt meg tegnap a kir. katolikus jogakadémia kebelében működő ifjusági egyletek megalakulása: *Bustea* L. Kornél elnöklete alatt. A tanári kar részéről az alakuló gyűlésen *Hoványi Gyula* dr. jogtanár jelent meg. A jogakadémiai polgárság — amire az utóbbi időben nem volt példa — egyhangy lelkesedéssel választotta meg az ifjusági »*Olvásó Kör*« elnökévé: *Váry F. János*

IV. éves joghallgatót, az ifjuság lelkes költőjét és kitűnő szónokát. Személye s képességei egyaránt garantiát nyújtanak egy szebb jövőre. Az ifjusági »*Segítő Egyesület*« elnökévé: *Szám-borovszky* Rezső III. éves joghallgató választotta meg szintén egyhangyulag, ki képesség tekintetében szintén nem igen marad mögötte elnöktársának. A tisztikar a következőképen alakult meg: Az »*Olvásó Kör*« részéről: Al-elnök: *Kripka Géza* III. joghallgató. Főjegyző: *Lenkey* Árpád III. joghallgató. Aljegyző: *Fráter* Pál I és *Kiurszky* Iván I. joghallgató. Pénztáros: *Mihovics* Ferenc III. joghallgató. Ellenőr: *Papp* Jenő II. joghallgató. Háznagy: *Scharf* Miksa III. joghallgató. A »*Segítő Egyesület*« részéről: Al-elnök: *Scharf* Miksa III. joghallgató. Főjegyző: *Fényes* Andor III. joghallgató. Aljegyzők: *Doszpoly* Dezső és *Rózsza* Kálmán I. joghallgatók. Pénztáros: *Hödl* Aladár III. joghallgató. Ellenőr: *Hary* József II. joghallgató. Könyvtáros: *Orbán* Mihály III. joghallgató. A »*Mensa Academica*« elnökéül *Mihovics* Ferenc III. joghallgató lett egyhangyulag megválasztva.

* **Dr. Örley György helyettese.** A debreceni közjegyzői kamara tegnap értesítette a vármegyét, hogy dr. Örley György közjegyző helyettesévé dr. *Puskás* Béla nagyváradai ügyvédet nevezte ki. A közjegyző helyettes tegnap bemutatta az alispánnak a közjegyzői okiratokon használandó aláírását.

* **A király nevenapja.** Az uralkodó nevenapja alkalmából a székesegyházban ünnepélyes hálaadó istentisztelet lesz. Az istentiszteletre megyés püspökünk, gróf *Széchényi* Miklós tegnap meghívta Biharvármegye tisztikarát. A meghívás alapján a tisztikar teljes számmal fog megjelenni a székesegyházban.

* **Kirendelés.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a m. kir. igazságügyminiszter *Farnos* Dezső élesdi kir. járásbírósi joggyakorlatot az élesdi és *Papp* Imre magyarorsékei járásbírósi joggyakorlatot a magyarorsékei kir. járásbírósi mellett alkalmazott ügyészégi megbízottnak állandó helyettesévé rendelte ki.

* **Száhlender Károly aranylakodalma.** *Száhlender* Károly Biharvármegye törvényhatóságának kiváló tagja, nyug. vasutigazgató és neje e hónap 24-ikén ülték meg aranylakodalmaikat Budapesten a Városmajor-szantóriumban, a hol ez az idő szerint tartózkodnak. A jubílausz házaspár ez alkalomra Biharvármegyéből igen sok üdvözlő-táviratot kapott.

* **Mibe kerül a város tisztántartása?** Közöltük *Köszeghy* József városi főmérnök első heti számadását a nagy tisztogatásról, amelyet a városi tanács rendelt el a koleraveszedelem elhárítása céljából. Az első héten 4000 koronába került a tisztogatás, de meg is látszott az eredménye. A mérnöki hivatal jelentése szerint: hetenkint 4000 koronába kerül ezután is a tisztítás, ami kissé különös, mert csak nem szükséges olyan nagy számú iga és kézierő állandóan, mikor már a rengeteg régi szeny el lett takarítva. Az állandó tisztogatásra szükség van s az sok pénzbe is kerül, de annyiba még sem kerülhet, mint az első héten, ehhez nem kell még külföldi tanulmányut sem, csak utána kell jól nézni, hogy mi a felesleges kiadás az új helyzetben. Ha pár száz koronát lehet hetenkint akként megtakarítani, hogy a köztisztaság rovására ne essék, az is sokra megy egy évben. A városi tanács tegnapi ülésében utasította a mérnöki hivatalt, hogy a köztisztaság kérdésének végleges megoldására sürgősen terjesszen elő javaslatot.

* **Évi 4000 koronát elengedett a miniszter.** Nagyváradi városa annak idején felépítette az állami főreáliskola épületét s ezen kívül évi 8000 koronát vállalt magára a fenntartáshoz szükséges kiadásokból. Azóta több ízben kérte Nagyváradi városa a minisztert, hogy tekintettel arra, hogy a város évenként 100,000 koronánál többet ad ki a közoktatásra, engedje el ezen évi 8000 koroná hozzájárulást, de minden felterjesztés eredménytelen maradt. Most végre részben teljesítette a kultuszminiszter Nagyváradi kérését s az 1911. évtől a 8000 koronának felét elengedte, vagyis évi 4000 koronát kell ezentúl csupán fizetni a városnak a főreáliskola fenntartási költségének részbeni fedezésére.

* **Esküvő.** Fényes esküvő ment végbe vasárnap délelőtt Belényesben. Bereghy Andor takarékpénztári könyvelő vezette oltárhoz menyasszonyát Vass Annuskát, a belényesi leányvilág kedves és szép tagját. Az esküvő alkalmából az új párt igen sokan halmozták el szerencsekívánataikkal.

* **Szerencsétlenség a szeszgyárban.** Izrael Sándor lakatossegéd, a Moskovits Adolf és fiai cég alkalmazottja tegnap, a szeszgyár lakatos műhelyében dolgozott, s mivel a forgógép hajtósíjja megtárgult s az gyakrabban leest a kerékről, az be akarta hinteni gyantaporral. Eközben a szij jobb karját elkapta, s annak alsó részét összeroncsolta. Súlyos sebével beszállították a mentők a biharmegyei kórházba. Sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

* **Részvénykicserélési felhívás!** Az Egyesült biharmegyei kereskedelmi bank és központi takarékpénztár figyelemzetli azon tisztelt részvényeseket, kiknek birtokában régi Biharmegyei kereskedelmi ipar és terméshitelbank részvények vannak, hogy ezen részvényeket — miután a kicserélésre hirdetett határidő folyó hó 20-án lejárt, legkésőbb ez év október 6-ig annál is inkább az intézet telekiutcai fiókjánál (Teleki utca 3.) kicserélés végett beszovalgatói sziveskedjenek, mert ezen határidőn túl a Biharmegyei bank régi részvények helyett adandó Egyesült intézetbeli csererészvények azon régi nevekre fognak kiállítani, melyekre a birtokukban levő Biharmegyei bank részvények ez idő szeriat kiállítva vannak és későbbi átírásnál már a járulékos átírási illetékek lesznek fizetendőek.

* **A szerepi orvos panasza.** Szerepi községe 1907-ben választotta meg dr. Goldstein Józsefet, akinek évi fizetése a mellékjövdelemmel együtt alig éri el a 2000 koronát. Ebből a fizetésből az orvos nem tud megélni s azért kérelmet intézett a község utján a belügyminiszterhez, hogy részére személyi pótlék címén 1000 koronát adományozzon. A kérelmet a község pártólólag terjesztette be tegnap a vármegyéhez.

* **A főtisztelendő papság szives figyelmét felhívjuk a már rég idő óta előnyösen ismert Voszka Ferencz cég cipő és csizmaárú készítményeire.** A nevezett cégnek ugy raktáron levő, mint megrendelésre készített áru nemcsak tartósak, de a viseletet illetőleg a legkényelmesebbek is. — Amidőn a fentieket szives figyelembe ajánljuk, még azt vagyunk bátrak megjegyezni, hogy ugy előzékeny és pontos kiszolgálásról, mint kényelmes és minden iszlét kielégítő kivitelről s coulans árszámításról a leg-többben gondoskodik mindenkor ifj. Voszka Ferencz cég tulajdonos. Rákóczi-utca 4. Telefon 1133.

* **Megharapta a veszett kutya.** A Wolfi-erdő mellett levő Tokai-féle téglyárában egy kutya tegnap este Papp János 55 éves munkásnak jobb lábszárába harapott. A kutyát lelőtték és állatorvossal megvizsgáltatták. Frigyes Izsó állatorvos megállapította, hogy a

kutya veszett volt. A rendőrség Papp Jánost felszállította a budapesti Pasteur-intézetbe.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezzze be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésekől, mert rendszeresen ké- bájuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. Sauer-féle fegyverek eredeti gyári árában árjegyék színt; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak LADÁNYI JÓZSEF puska- és fegyvergyártó eredeti árában. M. kir. löporáru. Telephon 269. Nagyváradi, Rákóczi-ut.

x **A legszebb őszi és téli divatszöve- tekből** du- rasi-é érkezett Darabont Gyula úri divatszöve- termébe Páris utca 2. szám. — Telefon 980.

x **Habig kalapok, Fownes keztyűk, angol cipők egyedüli raktára**
RÓTH M. UTÓDÁNÁL.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** Nagyváradi Iroda s raktár Szt. János u. 1. Bemer-tér 3. Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petróleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; villamos motor, világítási és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF. 33

x **MEGÉRKEZTEK a Párisi és Bécsi kalap modellek, Nagy Sándor-u. 4. szám alatt.**

x **Casínók,** olvasóköri-, nép-, önképző könyvtárak, valamint szakszervezetek igen gondos és előnyös kiszolgálásban részesülnek. Benkő Arthur könyv és papír kerask. modern antiquáriumban, Nagyváradi, Rákóczi-ut 10.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyváradi, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy Óváry Lajos kályhás üzletét átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jószágú modern és izlésebb kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és leggyorszei

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utóda)

Csengeri-utca 27. szám.

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyváradi, Rimanóczy-utca 9.

Rimanóczy műbutorgyár.

:- Állandó bútorkiállítás. :-

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

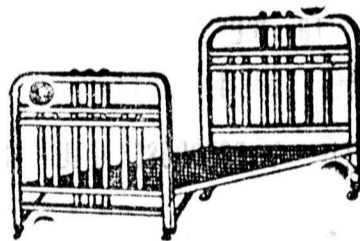
Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elváltalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.

:- TELEFON: 796. :-

Költségvetés díjtalan.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székrenyő 3 matracca 20 korona

Sodronybetű 10 korona

Rézkarncs 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyváradi, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: A rejtélyes ember.

Péntek: A dollárkirálynő.

Vasárnap délután: Az obsitos, este: Az ártatlan Zsuzsi. (Kisbérlet 1. szám.)

A rejtélyes ember. Ma este André de Lorde és Bnet híres örült tragédiáját játsza el a színház drámai személyzete. A rejtélyes ember egyike a legizgalmasabb érdekességű drámáknak. Egy örült esetét tárgyalja le, akit családja a tébolydába vitel, mert köz- és életveszedelmesnek tartja a szabadon járás-kelését. Az örült azonban ravasz praktikkal szabadul fogságából. Amikor újra a családja körébe kerül, örültsége újra kitör és rettenetes módon áll bosszút éppen azon, akinek a szabadságát közömbözte. Tóth Elek, Sik, Etsy Emilia és Turányi játszá a főszerepeket.

TANÜGY.

Megtagadott államsegély. *Belényes* valány községből a görög katolikus iskola fentartói állami segélyért folyamodtak a vallás és közoktatásügyi miniszterhez. A miniszter a kérelmet nem teljesítette, mert a beszerzett adatok szerint az iskolában a tanítás eredménye nem kielégítő, de meg az iskola sincs felszerelve a megfelelő taneszközökkel. Az elutasító határozatról tegnap értesítette a miniszter az alispánt azzal az utasítással, hogy a folyó iskolai évben ismételtén vizsgálja felül az iskolát s akkor tegyen újabb jelentést.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézete.
Üvegsziszoló és tükör áruháza.
NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezések
készítésére, művészi és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

— CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITÜNTETVE. —

Telefon 1164.

MULATSÁG.

Szüreti mulatság Vaskóhn. A Vaskóh-Körösbaratvai Polgári Olvasókör folyó évi október hó 8-án könyvtára javára az ottani Guttman-féle szálloda nagytermében szüreti mulatságot rendez. Belépti díj 1 kor. 50 fillér. A zenét Diku Poldi zenekara szolgáltatja. A mulatság iránt az egész környéken nagy az érdeklődés.

TÁVIRATOK.

Tisza István a Házelnök.

Budapest, szept. 27.

Tisza István gróf hír szerint október 20-tól már mint a Ház elnöke szerepelne, ez időtől kezdve a házszabály revíziója is életbe lépne, a revízió szerint délelőtt 10—2-ig, d. u. 3—10 óráig tartana ülést a képviselőház. Ez a hír megerősítésre szorult.

Az obstrukció ellen és mellett.

Budapest, szept. 27.

(Saj. tud.) A hódmezővásárhelyi törvényhatóság ma foglalkozott a verseci átirattal és azt Kun Béla beszéde után elvetette. Győr városa szintén ma foglalkozott a verseci átirattal és azt magáévá tette.

Firczák Gyula püspök jubileuma.

Ungvár, szept. 27.

(Saj. tud.) A város törvényhatósága Firczák püspök 50 éves jubileuma alkalmából ma diszközgyűlést tartott. A közgyűlés a püspököt [a város diszpolgárává választotta és nevére alapítványt tett. Firczák ez alkalomból 43.000 koronát adományozott jótékony célokra.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

N. N. Nagyvárad. A Bagrow Herskovits Mardocháj kivégzéséről szóló táviratok az összes lapokban azt adják hírül, hogy ez az elvetemült anarehista kivégzése előtt rabbiakkal akart beszélni. E szerint tehát ez a gyilkos merénylő nem mint keresztény halt meg, hanem mint zsidó, mert még Oroszországban sincsenek keresztény rabbiak.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Nagyvárad város katonai ügyosztálya.

22288—911, szám.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a f. évi okt. 5. 6. és 7. napjára meghirdetett m. kir. népfelkelési időszaki szemle a nagyméretű m. kir. honvédelmi miniszter ur 10433—911. eln. számú rendelete alapján a folyó évben nem fog megtartani, mert is a folyó évi szeptember 15-én kibocsátott hirdetmény t. rgyalan.

Nagyvárad, 1911. szept. 26.

Eleméry Ferenc,
katonai tanácsnok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabútorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótallók.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

CERES-DIJ-KIÍRÁS

K 30.000.-

Azon célból, hogy a CERES-ételsírt ott is bevezessük, a hol azt régi szokásból vagy megokolatlan előítéletből kifolyólag még nem használják, azon kérésre fordulunk hű vevőinkhez, a kik meggyőződésből és praktikus tapasztalataik alapján használják ezen cikket, miszerint a következő kérdésekre válaszolni sziveskedjenek:

1. Mi készítette Önt arra, hogy a CERES-ételsírral kísérletet tegyen? 2. Milyen előnyei vannak ezen ételsírnak más ételsírokkal szemben? 3. Mely előnyei teszik azt önre nézve nélkülözhetetlenné? 4. Ismerőseit hogyan győzi meg ezen előnyökről?

Ezen kérdésekre vonatkozó jó válaszokra a következő díjakat tűzzük ki, a melyek ki-sorsoltatnak:

1 díj á K 1000 = K 1000	20 díj á K 100 = K 2000
10 díj á K 200 = K 2000	1000 díj á K 20 = K 20000

Azon pályázók között, a kik a feleletek külalakja és tartalma folytán különösen jó válaszokat küldenek be, a következő nyeremények kerülnek kiosztásra:

1 nyeremény á K 1000 = K 1000	5 nyeremény á K 200 = K 1000
2 nyeremény á K 500 = K 1000	20 nyeremény á K 100 = K 2000

Összesen: K 3000 K 22.000 K 2000 K 3000

Egy pályázati bíróság, melynek összeállítását annak idején az újságokban közölni fogjuk, el fogja dönteni, mely válaszok fognak a 25.000 koronát kitevő díjak kiosztására céljából kisorsoltatni és mely pályázók kapják meg a 28 nyereményt, melyek összege: 5000 K.

Ezen pályázaton mindazok részt vesznek, a kik a fenti négy kérdésre vonatkozó jó választ alantani cégnek legkésőbb 1911. évi november hó 15-ig beküldik és legalább öt papírszalaggal (egy-kettő kg-os CERES-kockák vagy csomagokról) azt igazolják, hogy a mi CERES-ételsírunkat fogyasztják; minden további öt szalagért a jó válaszok beküldője egy-egy további sorsszámot kap és ezáltal a sorsolásnál kettős, illetve többszörös esélye van.

A húzás a jegyzői szabályzat 88. szakasza értelmében a cs. k. közjegyző, Dr. Kopetz H. R. ur jelenlétében s irodájában 1911. évi december hó 20-án délután 10 órakor fog megtartatni. A nyertesek a díjakat azonnal megkapják, minden levonás nélkül. Az összes nyertesek jegyzéke kinyomattatik és kívánatra bárkinek beküldetik.

SCHICHT GYÖRGY R.-T., „Dij-pályázat“, AUSSIG, BÖHMEN.

Nagyságos Asszonyom

miért nem hord Párisi vagy Bécsi kalapot?

Most, amikor módjába volna csak újdonságot vásárolni, mert amióta

MEGNYILT A

PÁRISI KALAP-SZALON

Nagy Sándor-utca 4. szám alatt
ahol minden 10 napban változatos újdonságot lehet találni.

Szives látogatásokat kérve, vagyunk kiváló tisztelettel

Krámer és Kirsnerné, Párisi Kalap-szalon vezetői.

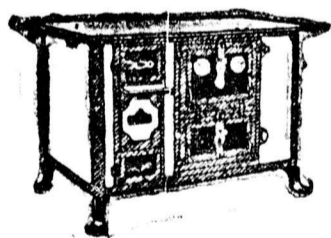
Alakításokat kiválasztott modellek után készítünk.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Percecs-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévay-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 » francia szájviz	25 »	1 tégely Margit krém	40 »	1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana krém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 dublé bajuszkefe	20 »
3 » Thymol	20 »	1 dob Lickner puder	38 »	1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 » Stomatin	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 körömkefe	05 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	35 »	1 » Enke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Picavan	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő krém	96 »
1 üveg Bay Rum	35 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » Jera violette brillantin	30 »	3 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya glicerín szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 » folyékony brillantin	50 »	1 » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumicső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	88 »	Egynegyed Ko Brunz watta	35 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 »	1 » Beloderma kézfinomító			
		1 üvegtégely tejcrém	20 »		

805

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Figyelem!

Kálló István mezőgazdasági és műszaki részv. t. vezérigazgatója ellen Nagyváradon bírósági lag megítelt 260 korona és járuléka követelés eladó.

Bővebbet Frischmann iroda, N.-Várad,
Zöldfa-utca 21. sz.

Értesítjük

igen tisztelt vevő közönségünket, hogy legújabb kicsinybeni elárúsító üzletünket

Zöldfa-utca 7. sz. alatt

Dr. MUNK házban megnyitottuk.

Moskovits Farkas és Társa cipő és csizmagyár r.-t. Zöldfa-utcai fióküzlet.

Legnagyobb választék férfi, női és gyermek cipőkben!

Egységes szabott gyári árak!

TELEFON!

Megérkezett

a nagy cipő szállítmány, az első nagyváradai selejtes cipő áruházba, ahol minden fajta cipő igen olcsó árban kapható.

■ Belvárosi Takarékpénztár épület, Barcs-palota. ■

Telefon 1153. Interurbán Telefon 1153.

A tisztelt hölgyközönségnek!

tudomására adom, hogy a budapesti, bécsi és külföldi tanulmányutról a legmodernebb újdonságot megszereztem a tisztelt hölgyközönség részére, amely bármikor megtekinthető.

A legújabb

Direktovárűzők

csipő s hasűző, trikó-űzők, meltartók és mindenféle különlegességi űzők nálam kaphatók készen és mérték után elkészítem. Raktári űzőkben nagy választék és olcsóbban beszerezhető nálam, mint bárhol. Becses pártfogását kérve

Izsák Lidia

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1.

A Sziglgett-színház művésznőinek egyedül űzőszállítója. űzők tisztítását és javítását jutányos áron elvállalom.

A Nagyszombeni

Általános Takarékpénztár

Működés amortizációs kölcsönöket nyújt és konvertál házakra, földekre és építkezési célokra, előzetes költség nélkül. Készséggel szolgál felvilágosítással:

Breitenstein Frigyes,
Nagyvárad, Keskeny-utca 13. sz.
Telefon: 1054.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

TÁTRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

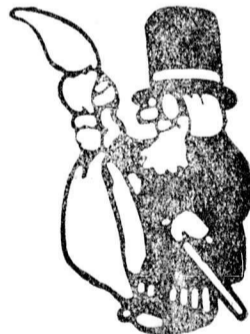
Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

NE FELEDKEZZÉK EL a
30.000 koronás **CERES-PÁLYÁZATRÓL!**

Közelebbi felvilágosítás minden kereskedőnél nyerhető!

KÁLYHA
TÁLCZÁK
ELLENZÖK
FAKOSARAK
SZENTARTÓK
NAGY
VÁLASZTÉKBAN

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében N.-Várad, Rákóczi-ut.